

פסק דין יהלומי גפני בע"מ - ע"מ 15224-02-22

הכותבת: ר"ח (משפטנית) ענבל שני - ארצי, חיבה, כהן פתרונות מיסוי בע"מ

פסק הדין בעניין יהלומי גפני בע"מ שניתן ביום 23/2/2026 על ידי כב' השופט קירש עוסק בערעור שהגישה חברת יהלומי גפני בע"מ על שומת מס הכנסה לשנות המס 2016-2017.

החברה עסקה במסחר ביהלומים. הערעור נסב על ארבע סוגיות עיקריות: הכרה בהפסדים מהשקעות נדל"ן, הכנסה ממחילת חובות לספקים, ניכוי חובות אבודים כהוצאה לצרכי מס, ומחיקת מקדמות מלקוחות.

הסוגייה המרכזית והמשמעותית ביותר מבחינה כספית הייתה טענת החברה להפסדים עסקיים בהיקף של כ-11.9 מיליון דולר, שנגרמו לטענתה מהשקעות שונות של החברה במיזמי נדל"ן בארץ ובחו"ל אשר ירדו לטמיון עד שנת 2016. החברה ביקשה להכיר בהפסדים אלו כהפסדים עסקיים הניתנים לקיזוז מהכנסתה החייבת.

בית המשפט דחה טענה זו וקבע כי החברה לא הוכיחה שההשקעות מומשו בהפסד דווקא בשנת 2016, וכן לא הוכיחה כי פעילותה בתחום הנדל"ן הייתה פעילות עסקית.

לפי הממצאים, החברה המשיכה לנהל פעילות מסחרית משמעותית בענף היהלומים, וההשקעות בנדל"ן נראו כהשקעות פיננסיות פסיביות במיזמים של אחרים ולא כעסק נדל"ני פעיל.

הסוגייה השנייה עסקה במחילת חובות של החברה כלפי ספקים. בדוחות הכספיים של החברה הופיעה יתרת חובות לספקים בהיקף של כ-23 מיליון דולר. בשנת 2016 החברה מחקה ביוזמתה חלק מהחובות והכירה בהכנסה ממחילת חוב בסך כ-16.7 מיליון דולר. פקיד השומה קבע כי למעשה כל יתרת החובות – כ-22.5 מיליון דולר - נחשבת חוב שנמחל ולכן יש לראותה כהכנסה חייבת במס באותה השנה. בית המשפט קיבל עמדה זו, משום שהחברה לא הצליחה להסביר מדוע חלק מהחוב נחשב מחול וחלק אחר לא, ולא הציגה ראיות המראות כי יש סיכוי ממשי לפירעון יתרת החוב בעתיד.

הסוגייה השלישית נגעה לניכוי חובות אבודים של לקוחות. החברה ביקשה לנכות כ-5.6 מיליון דולר כחובות רעים כהוצאה מותרת בניכוי.

פקיד השומה הכיר רק בכ-3.9 מיליון דולר. בית המשפט בחן את הראיות וקבע כי לגבי חמישה חייבים נוספים הוכח כי החובות הפכו לחובות אבודים, ולכן התיר ניכוי נוסף של כ-900 אלפי דולר. בכך התקבל הערעור באופן חלקי בלבד.

הסוגייה הרביעית עסקה במחיקת סכום של כ-960 אלף דולר שנרשם בעבר כמקדמות מלקוחות.

החברה טענה שמדובר בטעות רישומית וכי הכסף הוזרם למעשה על ידי בעל המניות. בית המשפט דחה טענה זו משום שלא הוצגו מסמכים או ראיות להוכחת הטעות או להעברת הכספים.

בנוסף, פקיד השומה הטיל על החברה קנס גרעון. בית המשפט קבע שאין מקום להתערב בהחלטה זו, שכן הדוחות הכספיים של החברה כללו הימנעות רואי החשבון ממתן חוות דעת, והטענות העיקריות של החברה לא נתמכו במסמכים או בראיות מספקות.

בסיכומו של דבר, הערעור נדחה ברובו והתקבל רק בנקודה מצומצמת הנוגעת לחלק מחובות הלקוחות. כמו כן החברה חויבה לשלם הוצאות משפט.

פסק הדין מדגיש את חשיבות הוכחת הטענות באמצעות מסמכים וראיות, במיוחד כאשר מדובר בהפסדים משמעותיים ובמחיקות חשבונאיות.

הימנעות רואה החשבון ממתן חוות דעת

אחת הנקודות המשמעותיות בפסק הדין הייתה העובדה שרואי החשבון של החברה נמנעו מלתת חוות דעת על הדוחות הכספיים לשנת 2016.

מדובר במצב חריג יחסית בדוחות מבוקרים, שכן בדרך כלל רואה החשבון מעניק חוות דעת חיובית או מסויגת. במקרה זה רואי החשבון ציינו כי אינם יכולים כלל לחוות דעה על הדוחות ולכן נמנעו מכך. בדוחות הכספיים נרשמה הצהרה חריגה שלפיה רואי החשבון לא הצליחו לאמת נתונים מהותיים בדוחות ובהם: המלאי, יתרות הלקוחות, יתרות החייבים, יתרות הספקים, יתרות הזכאים, וכן סכומי ההכנסות וההוצאות. עוד צוין כי נתונים אלו מוצגים בדוחות על בסיס הערכות והצהרות של הנהלת החברה בלבד, ולא על בסיס אימות חשבונאי מלא. משמעות הצהרה זו היא שלרואי החשבון לא הייתה אפשרות לבצע ביקורת מלאה ואמינה לפי תקני הביקורת המקובלים. במצב כזה רואה החשבון נמנע מלהביע דעה על הדוחות, משום שאינו יכול לאשר כי הם משקפים באופן נאות את מצבה הכספי של החברה.

השפעת ההימנעות על הערכת בית המשפט

בית המשפט ייחס משקל משמעותי לעובדה זו. הימנעות רואי החשבון מחוות דעת נתפסה כמעין נורת אזהרה לגבי אמינות הדיווח החשבונאי של החברה. כאשר רואה החשבון עצמו מצוין כי אין בידו לאמת נתונים מרכזיים בדוחות, קשה להסתמך על אותם נתונים במסגרת הליך משפטי. בפרט כאשר הדוחות הכספיים לשנת 2016 היו הבסיס לטענות החברה, כגון מחיקת השקעות, מחיקת חובות והכרה בהפסדים. אולם מאחר שהנתונים בדוחות נשענו בעיקר על הערכות הנהלה ולא על מסמכים מאומתים, בית המשפט התקשה לראות בהם ראיה מספקת.

משקל חוות הדעת המשפטית

החברה ניסתה להסתמך על חוות דעת משפטית שניתנה לה בשנת 2018 על ידי עורך דין בתחום המס. לטענתה, היא פעלה בהתאם לחוות דעת זו ולכן אין לראות בהתנהלות התרשלות המצדיקה הטלת קנס גרעון. עם זאת, בית המשפט קבע כי לחוות הדעת ניתן משקל מוגבל בלבד. ראשית, חוות הדעת הייתה מסויגת מאוד והבהירה כי היא מבוססת על העובדות שנמסרו לעו"ד על ידי החברה, מבלי לבדוק את נכונותן. שנית, חוות הדעת לא קבעה באופן חד-משמעי כי החברה זכאית לניכויים או להכרה בהפסדים. היא השתמשה בלשון זהירה והדגישה כי מדובר בהערכה בלבד וכי הדבר תלוי בכך שהעובדות אכן נכונות. שלישית, בית המשפט ציין כי חוות הדעת ניתנה לאחר שהחברה כבר קיבלה החלטות חשבונאיות לגבי מחיקות החובות וההשקעות. לכן לא ניתן לומר שהחברה פעלה מלכתחילה בהסתמך עליה. בנסיבות אלה קבע בית המשפט כי חוות הדעת אינה מספקת כדי לפטור את החברה מאחריותה או כדי לבטל את קנס הגרעון.

התייחסותנו

הרמוניה בין הדוחות הכספיים לבין חוות דעת מיסויית היא קריטית וככל שהן מדברות בשפה אחת – סבירות קבלת התיזה המיסויית שמאחוריהן גדלה. ולכן מומלץ לפעול במשולב טרם או במהלך הכנת וביקורת הדוחות הכספיים ודוחות ההתאמה למס, ככל ועולים לבטים בסוגיות מס יש להכניס את מומחה המס בזמן אמת לתמונה, כדי לסנכרן את כלל הנתונים ולגבש התייחסות אחידה אליהם.

ככל וקיימות שתי חזיתות שונות או יותר, במיוחד בדוח כספי עם הימנעות של רו"ח המבקר - הסיכוי להקלה מצד רשות המיסים פוחת.